

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Dispvtaones Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Qvibus Vniversa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalae, 1644

Sect. 10. An, & quomodo Dei visio extendi possit in ordine ad creaturas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

SECTIO X.

An, & quomodo Dei visio extendi possit in ordine ad creaturas?

84.

Creatura possunt cognosci in Verbo.

D. Thom.

D. August.

Cognitio Angelorum matutinam & vespertinam.

Senonense Concil.

Ultima extensio esse potest in ordine ad creaturas, tam vt possibiles, quam vt existentes. Quod enim illa possunt cognosci in Verbo, docent communiter Theologi, exceptis Nominalibus quos Vasquez & Becan. sequuntur. Idemque perspicue affirmat D. Thom. quaest. 12. a. 8. 9. & 10. & quaest. 57. art. 5. quem locum in contrarium male nonnulli obijciunt. Ibi enim expresse dicit Beatos Angelos videre in Verbo quaedam mysteria gratiae, non quidem omnia, nec aequaliter omnes, sed secundum quod Deus voluerit illis reuelare; ita tamen quod superiores Angeli perspicacius diuinam sapientiam contemplantes, plura mysteria & altiora in ipsa visione cognoscunt, quae inferioribus manifestant eos illuminando. Adde sanctos Patres, & praecipue D. August. lib. 11. de ciuit. cap. 7. & 29. & lib. 4. de Genesi ad literam, cap. 22. & sequentibus, & alibi sapienter, vbi in Sanctis Angelis distinguit cognitionem matutinam & vespertinam. Per matutinam intelligens cognitionem creaturarum in Verbo: per vespertinam, in seipsis. De quibus duabus cognitionibus sic ait cap. 7. lib. 11. de ciuit. *Cognitio creaturae in seipsa decoloratior est, quam cum in Dei sapientia cognoscitur, velut in arte per quam facta est. Et cap. 29. Ipsam quoque creaturam melius ibi videtur esse, quam in ea ipsa sciunt: ac per hoc & seipos melius quam in seipsis.* Fauent etiam Patres Concilij Senonensis in decretis fidei, decreto 13. dum aiunt, Beatis primum esse omniforme illud diuinitatis speculum, in quo quicquid eorum ingerit, allucescat. Ratio denique est, primo quia cum creaturae, tam possibiles, quam existentes, sint absolute cognoscibiles in Deo (Deus enim in seipso eas omnes cognoscit, & quidem multipliciter, vt sequenti disputatione probabitur) non apparet cur aliqua huius visionis participatio creaturis communicari nequeat. Secundo, cum Deus essentialiter sit notitia omnium rerum possibilium, vt talium; & contingenter quidem, sed tamen verè & perfectissime, creaturarum omnium existentiam, quae talium, vt eadem disputatione ostendetur; ideoque in ipso saltem prout intelligente, exprimentur vitaliter omnia perfectissime, & distinctissime: non apparet quomodo visio Dei, vt essentialis vel contingentis notitiae creaturarum; non sit etiam ipsarum aliquo modo licet, quia creaturae non sunt in Deo formaliter secundum se, cognitio creaturarum in Deo non sit proprie visio respectu ipsarum; quia non est cognitio earum in seipsis vt praesentibus, neque immediate, sed in alio. At neque tantum in Deo, tanquam in idea, vel

notitia creaturarum, cognosci possunt creaturae, vt quidam opinantur, verum etiam tanquam in causa, quemadmodum verè affirmat S. Thom. quaest. 14. a. 6. post D. Dionysium cap. 7. de diuinis nominibus, quos alij plurimi sequuntur. Ratio est, quia eminentialis continentia sufficit ad hoc vt vnum in alio cognosci possit; & incredibile videtur, posse Angelum in seipso cognoscere Deum vt causam sui esse; & tamen Deum inueniendo, non posse in illo, vt in causa, cognoscere seipsum: ac Deum ipsum, suam essentiam videndo, non posse in illa & per illam cognoscere Angelum, vt effectum, què in se, velut in causa totali & adaequata continet.

Sic igitur visio Dei magis aut minus extendi potest, quatenus plures aut pauciores creaturae possunt in ipso cognosci; neque enim est necessarium vt cognoscantur omnes à quolibet; quia non est necesse vt quilibet videntium comprehendat extensionem, siue intelligentiam, siue omnipotentiam diuinam, quae infinita est. In quo nobiscum sentiunt D. Thom. quaest. 12. art. 7. & 8. Caiet. Scotus, Medina, Scotus, Henricus, & alij communiter, quorum plurimos citant & sequuntur Suar. lib. 2. de attributis cap. 76. num. 10. & De Salas tract. 2. disp. 4. lect. 5. num. 71. Confirmatur, quia non est necesse, visam causam, videri vel cognosci omnibus effectus virtute contentos in illa: neque visam re aliquam, videri omnes habitudines, quas habet ad omnes alias; nisi causa, vel res illa comprehendatur. At qui Deum vident, non comprehendunt ipsum: ergo &c. Maior liquet multis exemplis naturalibus. Nam v. g. visio sole, vel igne, non est necesse cognoscere omnes effectus possibiles ipsius, neque omnes habitudines, etiam transcendentales & intrinsecas: imò non est necesse visio Deo, videri in ipso creaturam vllam determinatam, quaeunque illa sit, vt post alios plurimos docent De Salas supra num. 72. & Molina q. 12. art. 8. disp. 3. in fine, & disp. 5. membro. 1. Fasolus quaest. 12. art. 8. dub. 19. n. 101. vbi Henricum, Scotum, Richard. Paulud. Okamum, Antonin. & plurimos alios citat: nimirum quia infundi potest lumen gloriae tam remissum, vt non sufficiat ad Deum videndum distinctè, prout est intelligentia, volitio, vel potentia alicuius creaturae in particulari; sique confirmant exempla naturalia superioris aetate.

Aduersus haec obijciuntur multa, quorum aliqua nullius sunt momenti, & aequè possunt obijci contra ipsammet Dei cognitionem, quae in seipso cognoscit omnia possibilis. Caetera ferè huiusmodi sunt. Primo, quod essentia Dei absoluta sit, & nullam dicat connexionem, nullum respectum ad creaturas. Secundo, quod ne Deus quidem in se, velut in causa, cognoscat creaturas: neque sciat creaturas quia est causa ipsarum, sed potius ideo possit esse causa, quia habet perfectam scientiam earum. Tertio, quod si quae res creatae videntur in Deo, nulla fierat

D. Thom. S. Dionys.

85. Creaturae in Deo plures vel pauciores videri possunt.

D. Thom.

Suar. De Sal.

Non est necesse visio Deo videri vllam creaturam in ipso.

Molina, Fasolus.

86.

tio cur non omnes, & cur hæc potius quam alia; cum lumen gloriæ sit idem specie, & Deus idem qui omnibus obijcitur. Quartò, quòd si lumen gloriæ valeret ad cognoscendas creaturas in Verbo; quòd maius esset lumen, eò plures deberent videri. At hoc est fallum: contingit enim vt per minorem visionem Dei, & per minus lumen gloriæ, plura contingentia videantur in Verbo, si verum est quod Beatorum quisque non omnia huiusmodi videat, sed ea tantum quæ ad ipsum spectant, vt communiter docent Theologi: Etenim fieri potest, vt ad minus Beatorum multò plura pertineant. Quintò, quòd perfectio Beatitudinis, & visionis beatificæ, commensurata sit Beati meritis, vel dispositionibus. Fieri autem potest, vt aliquis non habeat tot merita, vel dispositiones, quæ visionem postulent ita perfectam, vt comprehendat omnia quæ de creaturis dicuntur cognosci à Beatis, nimirum omnia fidei mysteria, quæ in via crediderunt, iuxta illud 1. Corinth. 13. *Ex parte cognoscimus, &c.* & totam Vniuersi machinam, compositionem, & ordinem: & omnes species rerum ex quibus constat, vel quæ in ipso extiterunt in aliqua temporis discretia: & quædam specierum illarum indiuidua, in quibus natura specifica & proprietates sufficienter eluceant: & denique ex rebus existentibus, quæcunque pertinent ad statum ipsorum, siue intrinsecum; ad exercendas scilicet prudentissimè & iucundissimè omnes actiones beatitudini consentaneas: siue extrinsecum, vt ea quæ hæc in vita reliquerunt, quæque fuerunt suæ curæ commissa, si talia sunt, vt merito censentur adhuc habere specialem curam eorum, iuxta illud 2. Petri 1. *Dabo operam & frequenter habere vos post obitum meum, vt horum memoriam faciatis*: item preces eorum à quibus inuocantur, & cætera huiusmodi, iuxta illud Gregor. 4. Dialog. cap. 33. *Quid est quod ibi nescitis* (nimirum de pertinentibus ad se) *ubi scientiam omnia sunt?*

Gregor.

87

Propter hæc & similia Nominales & Vasq. existimant creaturas non cognosci in Deo ipso, neque in Verbo formaliter, id est, in ipsa Dei visione: sed causaliter tantum, quatenus ex visione Dei, saltim morali causalitate, sequitur cognitio aliquarum creaturarum, quam Deus Beatis propter illam communem, aut videntur eadem visione; non tamen formaliter & præcisè, prout in Deum tendit directè & immediatè, in quo immediatè cognoscantur creaturæ vt in causa, vel idea, & notitia expressa: sed quatenus eadem cognitio realiter, quæ est Dei visio immediatè & secundum se, potest etiam esse visio vel cognitio directè & immediatè creaturarum. Sicut enim Deus eadem cognitione realiter, & seipsum, & creaturas, secundum se immediatè cognoscit & per se: quippe qui eas cognoscit omni modo quo sunt cognoscibiles sine imperfectione: ita huius visionis potest dari creaturis aliqua participatio, cum in eo nulla sit repugnantia.

Ad primum Respondeo, creaturas vt possibiles habere connexionem necessariam cum Deo, ratione intelligentiæ, amoris, & omnipotentia essentialis Deo, & essentialiter ad ipsas terminatæ vt possibiles sunt: quatenus verò existentes, habere contingentem & liberam connexionem, ratione contingentis scientiæ visionis, & liberæ volitionis, & actualis causalitatis, ad ipsas vt tales liberè terminatæ. Quæ de re plura dispositionibus sequentibus de scientia & voluntate Dei, Videri potest De Salas 1. 2. tract. 2. disput. 4. sect. 2. num. 13. & lect. 4. num. 52. 61. 62. vbi post multos alios rectè affirmat Deum habere transcendentalem relationem ad creaturas, quatenus est earum intelligentia, & amor, & omnipotentia.

88
Creatura
habent cõ-
nexionem
cum Deo:

De Salas

Ad secundum Respondeo cum D. Thoma quæst. 19. artic. 4. ad 4. & quæst. 25. artic. 1. ad 4. scientiam Dei concurrere tantum ad productionem creaturarum per modum dirigentis voluntatem & omnipotentiam. Vnde non constituitur Deus formaliter loquendo potens ad agendum physicè, per scientiam; sed per suam omnipotentiam, à scientia & à voluntate distinctam. Quare formaliter loquendo de principio per se physicè agendi, non ideo potens est Deus efficere omnia, quia scit omnia: sed quia habet talem potentiam & efficaciam, quæ immediatè conuenit illi ratione suæ perfectionis essentialis, quæ quatenus est ipsum esse per essentiam, eminenter continens omne aliud esse, est principium principale potens ad faciendum omnia.

D. Thom.
Deus non
creat phy-
sicè per
scientiam,
sed per
omni potè-
tiam.

Ad tertium Respondeo, non posse omnes creaturas possibiles cognosci simul distinctè ab intellectu finito, & finitè tantum videntur: quia neque sunt infinitæ: neque tamen esse consequens, vt non cognoscantur aliqua in Deo, siue vt non cognoscatur Deus quatenus est intelligentia & causa aliquarum, licet non cognoscatur quatenus est causa & notitia omnium. Cur autem plures vel pauciores videantur in Verbo visione ipsa beatifica, causa est inæqualitas luminis gloriæ. Cur verò hæc potius quam alia, facit diuina determinatio, & quasi applicatio libera diuinæ intelligentiæ, voluntatis, aut omnipotentia, per modum obiecti concurrentis determinatiuè, & sese exhibentis intellectui Beati, prout est intelligentia vel volitio talis aut talis creaturæ: vel prout est virtus effectiua illius. Vel si sermo sit de creaturis existentibus, quæ, vt tales, non possunt cognosci in sola essentia, siue attributis essentialibus, sed tantum vt possibiles: cognoscuntur hæc potius quam illa, quia Deus se exhibet obiectiuè Beato, eumque mouet & determinat, prout est notitia contingens, vel volitio efficax, talis aut talis creaturæ: vel prout actu suam omnipotentiam circa illam exercet. Quamuis enim lumen gloriæ ad has aut illas diuisim æquè valeat: non tamen simul ad omnes valet: sed ex illis communicantur cuilibet plures aut pauciores, pro exi-

89

Cur hæc aut
illæ crea-
tura
plures aut
pauciores
videantur
in Deo?

gentia status Beati, & pro quantitate luminis gloriae, quod quanto maius & intensius est, valet ad plura simul, & ad visionem non intensius tantum, sed extensius quoque maiorem: Sicut inter Angelos, intellectus quod perfectior est, valet naturaliter ad species & cognitiones vniuersaliores.

90 Ad quartum Respondeo primò, non esse necessarium, vt de existètibz videantur tantum ab aliquo Beatorum ea quae pertinent ad ipsius statum: possunt enim plura videri, si merita & dispositiones id postulerent. Secundo, non est necesse vt ea omnia quae de creaturis possibiliibus vel existètibz dicuntur cognoscei à Beatis, cognosceantur omnia in Deo, visione ipsa beatifica, qualis datur à principio, tota simul, immutabilis & inuicibilis: sed tantum pro ratione meritorum vel dispositionum: quae si talia & tanta non fuerint: satis erit quòd per gloriam accidentalem, seu per nouas reuelationes, caetera videantur: vt bene docet Suarez lib. 2. de attribut. cap. 28. in fine, vbi addit probabile esse, Deum ita disposuisse statum Beatorum, & perfectionem illius visionis, vt qualibet, etiam in infimo gradu, potens sit ad videndum omnia supradicta. Sed hoc, vt minimum, valde incertum est. Etenim constat ex Apocalyp. 7. Danielis 10. & aliis Scripturae locis, Angelos, licet, alioqui Beatos, multa de nouo diuinitus per reuelationes cognoscere, vt notant S. Thom. qu. 57. artic. 5. & S. Dionys. de caelesti Hierarchia cap. 7. & inter ea, nonnulla ad statum suum pertinentia: vt duo illi Angeli apud Danielem, cap. cit. de statu populi sibi commissi. Quod Caiet. 3. part. quaest. 10. artic. 2. & alij nonnulli non dissentunt: & D. Thomas id perspicue affirmat 2. 2. sup. cit. in fine corporis, vbi de Beatis Angelis videntibus in Verbo mysterij gratiae, sic ait: *Et horum etiam mysteriorum quaedam à principio suae creationis, id est suae Beatitudinis, cognouerunt: quaedam vero postmodum secundum quod eorum officiis congruit, edocentur.* Possunt autem de nouo discere, vel per nouam reuelationem in Deo ipso, quae sit visio noua distincta à beatifica, non necessaria nec immutabilis, vt illa: neque per lumen gloriae, sed cum auxilio Dei actuali eleuante elicta: vel per externam reuelationem & testificationem claram, siue à Deo immediate, siue ab Angelis, aut ab alio factam. Possunt etiam quaedam ipsimet assensu scientia experimentaliter intucendo quid in mundo, vel in caelo fiat, vt de Angelis saepe in Scriptura videre est.

Non est tamen negandum quòd addunt Nominales, & male negatur à Suarez lib. 2. de attributis, cap. 25. num. 35. posse dari cognitionem Dei, quae simul sit directa cognitio creaturarum, propter rationes superius allatas num. 87. Ad hoc autem quòd obijcit Suarez, actum illum nec posse esse vnum simplicem, nec vnum compositum, vt fufius ibi probare conatur; Respondeo, esse posse simplicem realiter, ratione sola multiplicem:

Quae creatura videtur à Beatis in Verbo?

D. Thom. S. Dionys.

Caietan.

Potest eade cognitio esse directè Dei & creaturarum.

ita vt sicut Deus vno simplici actu, seipsum & alia directè & immediate cognoscit: sic illa cognitio Deum & creaturam directè & immediate attingat, quamuis realiter simplex & indiuisibilis.

SECTIO XI.

An, & quomodo Deus sit ineffabilis?

92 Certum est primò, ac citra còtrouersiam, Deum esse aliquo vero & proprio sensu ineffabilem. Id enim tanquam de fide traditur à Concilio Lateran. cap. Firmiter, de summa Trinitate & fide Catholica: *Unus est Deus, aeternus, immensus, omnipotens, immutabilis, incomprehensibilis, & ineffabilis.* Sicut tamen non est incomprehensibilis respectu sui ipsius, quasi non seipsum perfectissime & adaequatè cognoscat: ita neque ineffabilis est respectu sui ipsius, quasi non seipsum exprimat adaequatè per verbum mentis, possitque sibi nomen imponere ad ànimet ipsi significandum in comprehensue, quicquid est: ita vt eo nomine, siue à se, siue ab aliis prolato, creatur Deus tanquam signo ad se perfectè cognoscendum: eodem modo quo nostris vocibus & orationibus vtitur, vt ea percipiat de quibus illi loquimur: non quasi non antè percepta, sed quasi per voces & preces nostras ipsi representata & exhibita, ex vi vocum significantium.

93 Secundo, certum pariter est, & ab omnibus concessum, Deum non esse ineffabilem eo sensu, vt nullus de ipso sermo haberi, nulum ipsi nomen imponi possit à creaturis: hoc enim vel ipsa experientia falsum esse conuincitur. Sed primò, quia nullum Deo nomen imponi potest, quòd ipsum vlli creaturae existenti, vel possibili, comprehensue significet: ita vt, illo nomine audito, creatura formare possit cognitionem Deo adaequatam in esse cognoscibili: vt patet ex dictis supra de comprehensione. Secundo, quia nullum Deo nomen imponi potest quòd ipsum quidditatiuè & clarè significet puris viatoribus, ita vt illo audito Deum clarè & quidditatiuè, sicuti est, percipiant. Patet, quia cuiusmodi cognitio viatoribus puris impossibilis est, ex suppositione & recti diuini. Per viatores autem puros, intelligo, quales nos sumus: eos scilicet qui neque Deum per se clarè immediate vident, neque per aliud quidditatiuè & germanè cognoscunt, putà per speciem impressam vel exprèsam: cuiusmodi cognitionem haberet ille, verbi gratia, qui intuitiue & clarè cognosceret speciem expressam Beati alicuius: aut ille qui in transitu Deum clarè vidisset, & postea visionis suae recordaretur, quòd saltem cum speciali auxilio non esset impossibile, vt nos solemus recordari naturaliter eorum, quae vidimus, aut audimus. Tertio, quia Deus non solum vno nomine satis ex-

Deus non est ineffabilis sibi ipsi.

Quomodo sit ineffabilis creaturis?